

No5(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 632 sahifa,
22-may, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Matematika fanini o'qitishda kommunikativ va ijtimoiy-psixologik yondashuvlar	10
<i>Esonturdiyev Mamatqobil Nurmamatovich</i>	
Geografik axborot tizimlari (GAT) texnologiyalari asosida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodikasi	13
<i>Bahromova Muhayyo Imomqul qizi</i>	
Geografiya ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari	18
<i>Tuyg'unov Murodjon Salimqul o'g'li</i>	
Biologiyani o'qitishda belgili-ramziy ko'rgazmalilik vositalaridan foydalanishning o'quvchilarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishdagi roli	22
<i>Azimov I. T., Daminova F. A.</i>	
PISA 2025 doirasida raqamli ta'lim kompetensiyalarini baholashning innovatsion mexanizmlari	25
<i>Doniyorov Muxiddin Normamatovich, Ishanov Almat Adilxanovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabiiy savodxonligini oshirishda zamonaviy pedagogik vositalarni qo'llash	28
<i>Abdunazarov Bobir Normurodovich</i>	
Raqamli ta'lim resurslari asosida kredit-modul tizimida talabalarning o'quv faoliyatini takomillashtirish	32
<i>Jumayeva Ra'no To'ychi qizi</i>	
Oila va maktab integratsiyasining shaxs kamolotiga ta'siri.....	36
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna, Raxmatova Zulxumor Alimovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	40
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishda tabiiy fanning o'rni	43
<i>G'afforova Zarnigor Abdumo'min qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'limda o'qituvchi va ota-onalar ijtimoiy hamkorligini rivojlantirish.....	47
<i>Xalikova Zaxro Mirshadmanovna, Xolbo'tayev Muzaffar Odilovich, Bozorova Xadicha Javlon qizi</i>	
Nutqida kechikish kuzatiladigan bolalarda nutqni qo'l va barmoq motorikasini rivojlantiruvchi o'yinlar orqali shakllantirish.....	51
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Fotima Adizovna</i>	
Taym menejment asosida bo'lajak o'qituvchilarda liderlik fazilatlarini rivojlantirish	55
<i>Soliyeva Ruxsora Sharobiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt va NLP texnologiyalari asosida elektron ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'lim kompetensiyalarini rivojlantirish	58
<i>Otakishiyeva Gulshanoy Abdulaziz qizi</i>	
Pedagogik kvalimetriya asosida bo'lajak o'qituvchilarning diagnostik madaniyatini shakllantirishning nazariy asoslari	61
<i>G'aniyeva Muattarxon Nodirbek qizi</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты	64
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Yosh erkin kurashchilarda chidamlilikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	69
<i>Ergashov Qaxramonjon Asqarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mantiqiy masalalar yechishga o'rgatish usullari	76
<i>G'iyosova Dilovar Orif qizi</i>	
Haykaltaroshlik fanining metodik qo'llanilishi.....	80
<i>Qodirov Bobirjon Botirjonovich</i>	
Ijtimoiy xavf ostidagi bolalarni qo'llab-quvvatlashning jahon tajribasi va psixologik-pedagogik asoslari	85
<i>Manzura Qosmuratova</i>	
Jahonda art-biznes klasterlarining ahamiyati va rivojlanish tuzilmasi.....	89
<i>A. S. Umarov</i>	
Автоматизация решения сложных математических задач графическим методом для углублённого изучения математики в школе.....	92
<i>Эргашев Серожиддин Султонмуродович, Маматов Исломбек Ильесович</i>	

Pedagogika darslarida raqamli va onlayn didaktik o'yinlardan foydalanish.....	97
<i>Qodirova Feruzaxon Abdiyaminovna</i>	
Sun'iy intellekt va tanqidiy fikrlashning kognitiv-konseptual komponenti va uni rivojlantirish metodikasi.....	102
<i>Sobirova Munavvarxon Qaxramonjon qizi</i>	
Media savodxonlik va axborot madaniyati fanida sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	106
<i>Ermatov Sherzodbek Latipjonovich, Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich</i>	
Adabiy ta'limda kompetensiyaviy yondashuv.....	111
<i>To'ychiyeva Mahfuza Umarulovna, Islomova Shalola Ismoil qizi</i>	
Comparative Study of Passive Constructions in English and Their Translation Into Uzbek.....	117
<i>Elmirzayeva Maftuna Dusmurod qizi, Mustafoyeva Nigina Shuhrat qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish orqali pedagogik mas'uliyatni shakllantirishning dolzarb muammolari.....	122
<i>Botirova Odinaxon Abdumutalib qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik modeli va metodik asoslari.....	126
<i>Haytbayeva S. R.</i>	
Imkoniyati cheklangan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlash orqali intellektual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish imkoniyatlari.....	131
<i>Kadirova Nigora Saxibjanovna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini dual ta'lim asosida kasbiy faoliyatga tayyorlashning nazariy asoslari.....	134
<i>Samiyeva Zuleyxa Uktamovna</i>	
Insonlar orasidagi munosabatlarda noverbal muloqotning komponentlarining ko'rinishlari.....	139
<i>Soliyev Farxodjon Sodikovich, Karimov Jahongirjon Murodjon o'g'li</i>	
Virtual texnologiyalar vositasida texnika fanlarini o'qitish mazmunini innovatsion rivojlantirish.....	145
<i>Yuldasheva Dilorom Husniddin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida suzish mashg'ulotlarini tashkil etish texnologiyasi.....	150
<i>Toshpulatova Aziza Toyirovna</i>	
Harbiy xizmatchilarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari.....	155
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich, Mansurov Sardorbek Sirojiddin o'g'li</i>	
O'qituvchilar ruhiy salomatligini saqlashning amaliy strategiyalari.....	159
<i>Begmatov Raximkul Olimovich</i>	
Ona tili darslarida analitik faoliyatni tashkil etish imkoniyatlari.....	164
<i>Narziyeva Mastura Sunnatovna</i>	
Maktabgacha ta'limda Project-Based learning texnologiyasi asosida tarbiyalanuvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari.....	168
<i>Kubayeva Mavluda, Po'latova Gullola Ravshan qizi</i>	
Talabalarda iqtisodiy savodxonlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	173
<i>Qo'chqorov Nodir Bozorovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini baholash jarayonida foydalaniladigan texnologiyalar va vositalar.....	178
<i>A'zamqulova Zilola Sunnat qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning didaktik asoslari.....	183
<i>Isaboyeva Dilyora Zokirjon qizi</i>	
Kimyo fanining tarixiy rivojlanishida metodologik yondashuvlar.....	187
<i>Begamov Shaxzod To'liqin o'g'li</i>	
Sport bilan shug'ullanishda qo'l va oyoq motorikalarini rivojlantirish mezonlari.....	190
<i>Imomov Asliddin Abdurazoqovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>	
O'zbek va ingliz tillarida zamon kategoriyasining qiyosiy tahlili.....	194
<i>Xudoyberdiyeva Dilfuza Alisher qizi</i>	
Hayot faoliyati xavfsizligi fani o'qituvchisining kasbiy kompetentligi va rejalashtirish faoliyati.....	198
<i>Maxmudov Baxtiyor Xayrullayevich</i>	
Dizatriyal bolalarda motorikani rivojlantirish – nutqni rivojlantirishning asosiy omili.....	202
<i>Mamatova Muzayyana Batirovna</i>	
Expression of Lexical Economy in English and Uzbek Through Stylistic Means.....	205
<i>Omonov Baxtiyor Uktamovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatni shakllantirish.....	208
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Xamzayeva Sunbula Jasurovna</i>	

Xushmuomalalik strategiyalarining ijtimoiy vazifalari.....	212
<i>Alieva Navruza Xabibullayevna, Azizova Sanobarxon Valijon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxslilik sifatlarining kasbiy rivojlanishdagi psixologik ahamiyati	216
<i>Dusmetova Maksuda Matnazarovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning illustrativ yondashuv asosida kreativ va variativ faoliyat olib borish usullari va yo'llari.....	221
<i>Egamberdiyeva Madina Sharif qizi</i>	
Pragmatic Functions in Neurolinguistic Communication	224
<i>Fayziyeva Parvina</i>	
Sahro gavhari: ruslar istilosigacha bo'lgan davrda Xiva me'morchiligi tarixi	227
<i>Islomjon Xoljigitovich Mirzakulov</i>	
Moslashuvning psixologik mexanizmlari: ta'lim muhiti sharoitida shaxsning adaptatsiyasi.....	235
<i>Jaynarova Sayyora Isoqul qizi, Nuraliyeva Nasiba</i>	
Onalik psixologiyasi va o'rganishning nazariy jihatlar.....	238
<i>Kasimova Xulkar Atabayevna</i>	
Spheres of Language Use.....	243
<i>Kumakbayeva Gulbanu Kuntuarovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida kreativ tafakkurni rivojlantirishda nostandart topshiriqlar metodikasi.....	246
<i>Muxammadiyeva Dinora Tursunpulatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari va didaktik tamoyillari.....	251
<i>N. Jurayev</i>	
Dunyo bolalari huquqlarini himoya qilish: global muammolar, tizimli kamchiliklar va tanqidiy tahlil	255
<i>Nargiza Ergasheva</i>	
Talabalarning dasturlashga oid agoritmik fikrlashini rivojlantirish orqali innovatsion faoliyatga tayyorlash usuli	259
<i>Orziqulova Barchinoy Ixtiyor qizi</i>	
Talabalarda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatining tuzilmasi va psixologik komponentlari (motivatsion, kognitiv, irodaviy, emotsional-regulyativ komponentlar)	264
<i>Otabekova Nargiza Avazbek qizi</i>	
O'zbek va ingliz tillaridagi metaforalarda til va madaniyat uyg'unligi	269
<i>Rasulova Munajat Akmaljonovna</i>	
Limitlar nazariyasini kompyuter imitatsion modellar vositasida o'qitish metodikasi.....	273
<i>Safarov Abbos Abdurasul o'g'li</i>	
Ijtimoiy hamkorlik – barkamol avlodni tarbiyalash poydevori.....	278
<i>Sharipova Gulruxsor Nurkabilovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	282
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Badiiy gimnastika mashg'ulotlarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish	285
<i>Tuxtayeva Azizabonu Abdurasulovna</i>	
Matematika fanini o'zlashtirishda boshlang'ich sinf o'quvchilarining semiotik yondashuvini shakllantirish ...	289
<i>Xayrullayev Ismatulla Nurullayevich</i>	
Pedagogik qadriyatlar asosida o'quvchilarni tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish	293
<i>Xoliqova Inobatxon Bo'ri qizi</i>	
Umumta'lim maktabida elektron axborot-ta'lim resurslari.....	296
<i>Xolmurodov Shuxrat Okboyevich, Norqobilov Hakimbek Nuriddin o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolaning kreativligini shakllantirishda innovatsion muhit	300
<i>Xonnazarova Gulalai Yusuf qizi</i>	
Ta'lim tizimida sinf rahbari faoliyatining joriy etilishining tarixiy asoslari va zamonaviy ko'rinishlari	303
<i>Xusenova Sadoqat Botirovna</i>	
Искусственный интеллект в методике преподавания русского языка: адаптивная обратная связь и развитие коммуникативной компетенции	308
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты.....	312
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	

Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	317
Махмудхожаев Ориф Бахтиёрович	
Психологические факторы успешности профессионального обучения студентов	319
Рахимходжаева В. С.	
Специфика восприятия окружающего мира в лирике Афанасия Фета	325
Татьяна Викторовна Половинкина	
Анализ разработки женских коллекций с использованием стилистических и конструктивных особенностей ретро-моды	329
Абдурахманова Н., Рахматуллаева У. С.	
Использование современных образовательных технологий в начальной школе как средство развития познавательной активности учащихся	333
Фаилова Гулчехра Ахмедовна	
Nyuman (Newman) xatolar tahlili modelining geometrik isbotlash ko'nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati	337
Davletov Davronbek Egamberganovich	
"Informatika" fani mavzularini taksonomik yondashuv asosida o'qitish	343
Axrarov Baxtiyor Sagdullayevich	
O'qituvchi faoliyatida pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash metodikasi	347
Xomidjonov Abrorjon Olimjon o'g'li	
Rus-o'zbek tarjimashunosligining zamonaviy tendensiyalari	351
Kudratov Kamoljon Islomovich	
Kompyuterga qaramlikning o'smirlarga ta'siri va uning psixologik oqibatlari	356
Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinoz Shavqiddin qizi	
Musiqaning neyropsixologik rivojlanish va ta'lim jarayonidagi ahamiyati	360
Xikmatova Shohida Xikmatovna	
Innovatsion yondashuv asosida inklyuziv ta'lim o'quvchilarining yozma nutqini rivojlantirish	364
Alimardanova Sitora Ikrom qizi	
Comparative and Conceptological Trends in Linguoculturology	367
Ablakulov Ilkhom	
Boshlang'ich ta'limda kreativ ta'lim muhitini rivojlantirish asosida o'quvchilarning muammolari hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish	370
Abdullayeva Uljalg'as	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari	373
Aglamova Shahzoda Sobirovna	
Bokschi qizlar texnik harakatlarining kinematik ko'rsatkichlar asosida takomillashtirish metodikasi	378
Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li	
O'quv jarayonida formativ baholashning evolyutsion-xronologik tahlili	383
Davidova Dilnoza Tadjibayevna	
Oliy ta'limda "Smart Education" texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi	388
Dilrabo Amriddinova, Abdulxalilova Surayyo Ahad qizi	
Zamonaviy ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini baholash kompetensiyalarini rivojlantirishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	392
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari	396
Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi	
Jismoniy tarbiya o'qituvchilarini sport marketologi faoliyatiga tayyorlashning zarurati	402
Samatov Javlonbek Abdukayumovich	
O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimida strategik boshqaruvni takomillashtirish	406
Saydullayeva Nargis	
Integrating Literary Texts Into Early Foreign Language Education: A Mixed-Methods Investigation of Lexical, Cognitive, and Affective Outcomes in Primary Classrooms	410
Shukurova Zamira Shodiyevna	
Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning metodik modeli	416
Sobirov Avazbek Anvarovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kichik motorikasini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati va individual yondashuv	421
Norboyeva Laylo Sapar qizi	

Психологические особенности проявления творческих способностей у подростков, воспитывающихся в бикарьерных семьях.....	425
Ишбобоева Гулбарчин Рустамовна	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini vizual materiallar vositasida o'rgatishni takomillashtirish.....	433
Olimova Shahlo Bahodir qizi, Inomova Mahliyo Yusuf qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutqiy kompetensiyani rivojlantirish metodikasining hozirgi holati va muammolari.....	439
Diyaoraxon To'htanazarova Zokir qizi	
Turkiy xalqlarning an'anaviy sport o'yinlariga yil fasllaridagi o'zgarishlarning ta'siri.....	443
Qodirova Xalimaxon Nurmuhammad qizi	
Нововведения в шкале стоимости элементов и коэффициентах компонентов программы ISU на 2026 год.....	447
Федорова Светлана Вячеславовна	
Ingliz tilidagi conjunctionlarning grammatik tasnifi va sintaktik vazifalari hamda ESP darslarida ularni o'rgatishning kommunikativ va kontekstual usullari.....	451
Mahammadiyeva Mashxura Maxmur qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lisoniy tahlil ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy metodikasi.....	456
Yo'ldashova Dilso'z Umar qizi	
Voleybolchilarning sakrovchanlik ko'nikmalarini shakllantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati.....	461
Artikov Xayrulla Baxtiyarovich	
Effectiveness of Personalized Studying via Artificial Intelligence in Teaching English as a Second Language to Non-Native Speakers.....	465
Irzakulova Raykhon	
Texnologik ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirish yo'llari.....	469
Yaxshiboyev Temur-Malik Erkin o'g'li, Jonuzoqova Charos Ziyodulla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda zamonaviy o'yin vositalarining aqliy va ruhiy rivojlanishga ta'siri.....	474
Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna	
Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari tahlili.....	479
Mamatqulova Shohsanam Dilshodovna	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini mustaqil ta'limni tashkil qilishga o'rgatishning pedagogik asoslari.....	485
Xandamov Usmon Ergashevich	
Boshlang'ich ta'limda ona tili darslarini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil qilish masalasi.....	490
Adizova Nodira Baxtiyorovna, Ibotova Shahnoza Shuxrat qizi	
Malaka oshirish tizimida sifat menejmenti: "sun'iy intellekt" va "boshqaruv mexanizmi" tushunchalarining ierarxik bog'liqligi.....	494
Allanazarova Maftuna Qobul qizi	
"Uglevodorodlar" bo'limini o'qitishni axborot kommunikatsion texnologiyalar vositasida takomillashtirish metodikasi (umumiy o'rta ta'lim maktablari 10-sinflar o'quvchilari misolida).....	498
Babajanova Nilufar Pirnafas qizi	
Axborot texnologiyalari vositasida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari.....	506
Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li	
Bo'lajak o'qituvchilarni aralash ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlashning pedagogik xususiyatlari va tarkibiy komponentlari.....	510
Kabirova Zarifa Muqaddamovna	
Maktabgacha ta'limda qoraqalpoq ertaklari orqali bolalar tilini rivojlantirishning kognitiv asoslari.....	516
Matjanova Gulzada Annabayevna	
Issiq sharoitiga marafonchilar va futbolchilarning fiziologik moslashuvi xususiyatlari.....	520
Nurbayev Baxtiyor Shirinovich	
Xorijlik talabalarning tinglab tushinishdagi qiyinchiliklarini metakognitiv strategiyalar orqali bartaraf etish..	524
Odiljonova Nilufarxon Avduvahob qizi	
O'qituvchilarda kasbiy so'nish va psixologik stress holatlarini keltirib chiqaruvchi psixologik-pedagogik omillar.....	528
Usmonov Salaxdin Alikulovich, Ortiqova Malika Odiljon qizi, Xolbekova Dinora Faxriddin qizi	
Umumta'lim maktablarida texnologik kompetensiyalarni rivojlantirishning amaldagi holati va metodik muammolari.....	533
Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich	

Talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda raqamli texnologiyalar va ularning imkoniyatlari	538
<i>Xujaniyozova G. S.</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy onglik darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari (oilaviy muhit misolida)	543
<i>Yakubov Odiljon Tolibjon o'g'li</i>	
Raqamli texnologiyalar davrida o'zbek tilining qo'llanilish istiqbollari	549
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Обучение образованию и употреблению форм числа имён существительных в школьном курсе русского языка	553
<i>Идиева Гульмира Изомовна</i>	
Yosh sportchilarda biokimyoviy ko'rsatkichlarning funksional tayyorgarlikka ta'siri	556
<i>Alimova Nasiba Adxamovna</i>	
Lingvistik kompetensiya: nazariy asoslari va mazmuni	566
<i>Eshbekova Dilnoza Ibraimovna</i>	
Jismoniy tarbiya tizimida sport o'yinlarining o'rni ahamiyati	569
<i>Muxamedjanov Umidulla Fayzullayevich</i>	
Delinkvent xulq-atvorning psixologik va ijtimoiy omillari, prevensiyasi va intervensiya usullari	572
<i>Xolmurotova Shoxista Mirzaliyevna</i>	
Matematika fanini o'qitishda raqamli texnologiyalar va dasturiy ta'minotlarning o'rni	577
<i>Sobirova Dinora Umidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga ijtimoiy moslashuvchanligini rivojlantirish	583
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
O'smirlarning kitobxonlik madaniyatini yuksaltirishda oila-maktab hamkorligining ijtimoiy-pedagogik mexanizmlari	587
<i>Xudoyberdiyeva Marhabo Abduqahhorovna</i>	
Bridging Jadid Reformism and 21 st -Century Pedagogy: The Structural Framework of Abdulla Avloni's Educational Legacy	591
<i>Lola Rakhmonovna Djurakulova, Karina Eduardovna Bushevskaya</i>	
Yengil atletikada ko'p yillik sport mashg'ulotlarini boshqarishning tashkiliy-metodik asoslari	595
<i>Hakimova Mushtariybonu Hamidovna, Tursunolatova Ziyoda Jahongir qizi</i>	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalari talabalari intellektual salohiyatini rivojlantirishda pedagogik artistizmning didaktik imkoniyatlarini takomillashtirish	599
<i>Karriboyeva Lobarxon Fayzulla qizi</i>	
Chidamlilik tushunchasi, chidamlilikning turlari, ko'rsatkichlari va uni rivojlantirish metodlari	603
<i>Shaalimov Muxtorsha Atxamovich</i>	
X, Y va Z avlodiga mansub ayollarda qadriyatlar shakllanishining ijtimoiy-psixologik omillari	607
<i>Feruza Abduraxmonova</i>	
Musiqqa terminlarini izohli lug'atlarda berishning zamonaviy ilmiy-amaliy asoslari	612
<i>Abdialimova Maxfuza Safarboy qizi</i>	
Ta'lim muhiti, pedagoglar malakasi va o'quv dasturlarini baholash	617
<i>Mutalova Dilnoza Abdurashidovna</i>	
The Role of Interactive Technologies in Developing the Cognitive Activities of Future Foreign Language Teachers	621
<i>Shukurov Uktam Bakhodirovich</i>	
Rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilar ijtimoiy-psixologik reintegratsiyasining empirik xususiyatlari	625
<i>Ikmatullayev G'ayrat Zokirovich</i>	

REZERVGA BO'SHATILGAN HARBIY XIZMATCHILAR IJTIMOIY-PSIXOLOGIK REINTEGRATSIYASINING EMPIRIK XUSUSIYATLARI

Ikmatullayev G'ayrat Zokirovich

O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti
Xizmat faoliyatini tarbiyaviy-psixologik ta'minlash kafedrası
boshlig'ining o'rinbosari, p.f.f.d. (PhD), dotsent

Annotatsiya: Ushbu maqola rezervdagi harbiy xizmatchilar o'rtasida o'tkazilgan tizimli so'rovnomaga tayanib, ularning fuqarolik muhitidagi moslashuv ko'rsatkichlari, ijtimoiy qo'llab-quvvatlanish darajasi va motivatsion sohasining empirik xususiyatlarini ilmiy jihatdan ochib berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilar, reintegratsiya, psixologik adaptatsiya, integratsion fenomen, harbiy identiklik, hissiy beqarorlik, emotsional uzoqlashuv, oilaviy ziddiyatlar, stereotiplar, stigmatizatsiya, dezadaptatsiya, ijtimoiy-kasbiy rollar, ijtimoiy identifikatsiya.

Abstract: Based on the results of a systematic survey conducted among military personnel in the reserve, this article aims to scientifically reveal the empirical characteristics of their adaptation indicators in the civilian environment, the level of social support, and their motivational sphere.

Key words: military personnel discharged into the reserve, reintegration, psychological adaptation, integration phenomenon, military identity, emotional instability, emotional detachment, family conflicts, stereotypes, stigmatization, maladaptation, socio-professional roles, social identification.

Аннотация: Данная статья, опираясь на результаты системного опроса, проведенного среди военнослужащих в запасе, направлена на научное раскрытие эмпирических особенностей их показателей адаптации в гражданской среде, уровня социальной поддержки и мотивационной сферы.

Ключевые слова: военнослужащие, уволенные в запас; реинтеграция; психологическая адаптация; интеграционный феномен; военная идентичность; эмоциональная нестабильность; эмоциональная отстраненность; семейные конфликты; стереотипы; стигматизация; дезадаптация; социально-профессиональные роли; социальная идентификация.

KIRISH

Harbiy xizmatdan rezervga bo'shatilgan shaxslarning fuqarolik jamiyatiga qaytishi nafaqat individual xususiyatga ega bo'lgan iqtisodiy jarayon, balki davlatning ijtimoiy barqarorligi va jamoat xavfsizligi bilan uzviy bog'liq murakkab ijtimoiy-psixologik fenomendir.

"Reintegratsiya" atamasi hayotning turli sohalarida muvaffaqiyatli faoliyat yuritish bilan bog'liq bo'lgan qator masalalarni ifodalaydi ^[1]:

- psixologik salomatlik - xulq-atvor, ruhiy yoki emotsional simptomlar va buzilishlar yoxud psixosotsial faoliyat;
- ijtimoiy soha - oila a'zolari, do'stlar bilan o'zaro munosabatlar, ota-onalik yoki er-xotinlik munosabatlari hamda oilaviy muammolar;
- jismoniy salomatlik - kasalliklar, xastaliklar, jarohatlar yoki umumiy sog'lomlik;
- bandlik - harbiy xizmatdan keyingi ishsizlik yoki kasbiy faoliyat;
- uy-joy - uysizlik, boshpana yoki yashash sharoitlari;
- moliyaviy soha - shaxsiy iqtisodiy masalalar;
- ta'lim - oliy ta'lim yoki ta'lim muassasalarida o'qishni davom ettirish;
- huquqiy soha - g'ayriqonuniy xulq-atvor yoki jinoiy odil sudlov masalalari;

- ma'naviy soha - diniy yoki ma'naviy faoliyat, hayotiy mazmun va maqsadni anglash;
- umumiy soha - boshqa toifalarga to'g'ridan to'g'ri ishora qilmasdan, umumiy psixosotsial, sog'liq va jamiyat bilan bog'liq faoliyat.

Xulosa qilib aytganda, reintegratsiya - bu psixologik va jismoniy salomatlikni o'z ichiga olgan, umumiy psixosotsial faoliyatning keng qamrovli, yaxlit (xolistik) konsepsiyasidir. U ushbu tahlilga kiritilgan boshqa atamalarga qaraganda ko'proq sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlarni qamrab oladi hamda ko'pincha jismoniy salomatlik va reabilitatsiya masalalariga urg'u beradi. Boshqa tushunchalardan farqli o'laroq, reintegratsiya ba'zan harbiy shaylikning (jangovar tayyorgarlikning) muhim tarkibiy qismi sifatida ham qaraladi va "ijobiy reintegratsiya tajribasi"ni, ya'ni harbiy xizmat va jangovar vazifalarni bajarish shaxs hayotini qanday boyitishi yoki hayotiy mazmun anglanishini qanday kuchaytirishini ifodalaydi.

Ta'kidlash zarurki, reintegratsiya jarayoni faqatgina psixologik defitsit (kamchiliklar) va to'siqlarni yengishdan iborat emas. Xalqaro nazariy yondashuvlar ko'rsatganidek, harbiy xizmatda ortirilgan ijobiy tajriba, qat'iy intizom, strategik fikrlash va vatanparvarlik g'oyalari (davlat mafkurasi) rezervdagi shaxslarning fuqarolik hayotida yanada yuqori motivatsiya va yangi ijtimoiy mazmun topishiga – ya'ni "pozitiv reintegratsiya"ga xizmat qiladi.

Harbiy xizmatning qat'iy tartibga asoslangan tizimi, undagi qadriyatlar va kasbiy rollar tizimidan so'ng fuqarolik muhitiga moslashish sobiq harbiy xizmatchilardan shaxslararo muloqot uslublarini qayta ko'rib chiqish, yangi ijtimoiy status va oilaviy rollarni o'zlashtirishni talab etadi. Mazkur jarayonda reintegratsiyaning muvaffaqiyatli kechishi shaxsning ichki ehtiyojlari, fuqarolik hayotidagi yangi kasbiy motivatsiyasi hamda uni o'rab turgan ijtimoiy muhitning qo'llab-quvvatlash darajasi o'rtasidagi muvozanatga bevosita bog'liqdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Dr. Madeline Romaniuk tomonidan olib borilgan tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, faxriylar harbiy xizmatdan bo'shatilgandan so'ng sezilarli va ko'p sonli yo'qotishlarni boshdan kechiradilar. Umuman olganda, faxriylarning transformatsiya (fuqarolikka o'tish) jarayoniga harbiy submadaniyat va hamjamiyatning yo'qolishi, shaxsiy identiklik (o'zlik)ning yo'qolishi hamda hayotiy maqsad (missiya)ning yo'qolishi jiddiy ta'sir ko'rsatadi ^[2].

Mazkur xulosalar harbiy xizmatdan fuqarolik hayotiga o'tayotgan faxriylarda ushbu yo'qotishlar bilan bog'liq psixologik kechinmalarni o'rganish va ularga tizimli yondashish muhimligini asoslab beradi.

Nina A.Sayer boshchiligidagi olimlarning fikricha, "Faxriylar (harbiy xizmatchilar)ning jamiyatga reintegratsiyalashuvi (qayta moslashuvi) jarayonidagi muammolarni aniqlash va ularning oldini olish jamiyat salomatligi va xavfsizligini ta'minlashning muhim shartlaridan biridir" ^[3].

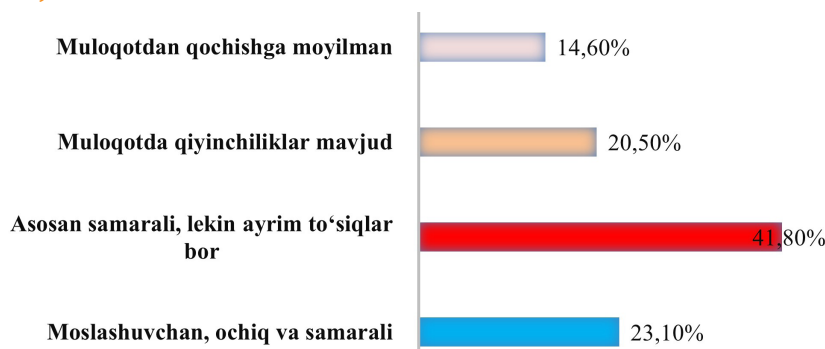
Rezervga bo'shatilgan shaxslarning ijtimoiy-psixologik muammolarini barvaqt aniqlash va tizimli monitoring qilish - jamiyatda destruktiv holatlarning oldini olish, sobiq harbiylarning ijtimoiy salohiyatini fuqarolik xavfsizligi va mahallalar barqarorligi yo'lida qayta safarbar etishning eng samarali vositasidir.

Zamonaviy ijtimoiy psixologiyada mazkur transformatsiya davrini tizimli o'rganishda umumiy nazariy yondashuvlardan ko'ra, real ijtimoiy realikni aks ettiruvchi empirik ma'lumotlarga bo'lgan ehtiyoj yuqoridir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Rezervga bo'shatilgan shaxslarning real ehtiyojlari, ular duch kelayotgan kommunikativ va rolli to'siqlar, shuningdek, yangi kasbiy faoliyatga moslashuv dinamikasi faqatgina maqsadli ijtimoiy-psixologik so'rovnomalalar va amaliy tahlillar orqali aniqlanishi kerak bo'lgan manzarani ko'rsatib bera oladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

1-rasm: Fuqaroviy muhitda muloqot uslubingiz? nomli savolga berilgan javoblar

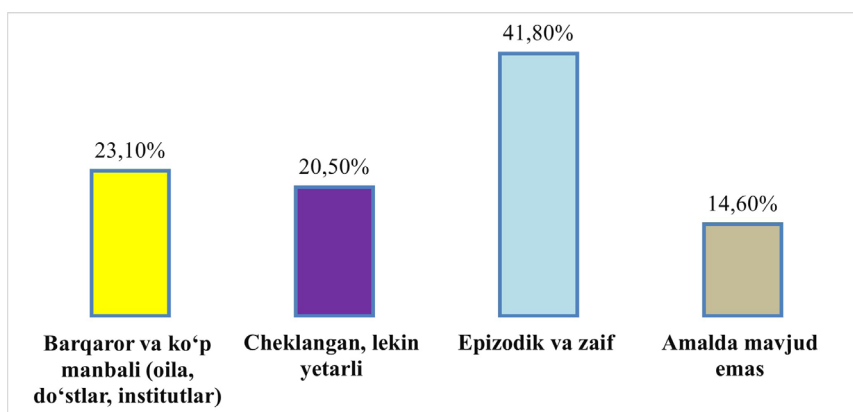
“Fuqaroviy muhitda muloqot uslubingiz?” nomli savolga berilgan javoblar tahlili rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning kommunikativ kompetensiyasi, ijtimoiy moslashuv darajasi hamda shaxslararo munosabatlar tizimidagi o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash imkonini beruvchi muhim ijtimoiy-psixologik indikator hisoblanadi. Muloqot uslubi shaxsning fuqaroviy jamiyatga integratsiyalashuvi, ijtimoiy aloqalarni shakllantirish va qo'llab-quvvatlash, shuningdek, psixologik farovonlikni ta'minlashda muhim determinant sifatida namoyon bo'ladi. Jadval ma'lumotlariga ko'ra, respondentlarning 170 nafari (23,1%) “moslashuvchan, ochiq va samarali” muloqot uslubini namoyon etishini bildirgan. Ushbu natija mazkur guruh vakillarida yuqori darajadagi kommunikativ kompetensiya, emotsional intellekt va ijtimoiy moslashuvchanlik mavjudligini ko'rsatadi. Bu shaxslar turli ijtimoiy vaziyatlarga tez moslasha oladi, samarali muloqot strategiyalaridan foydalanadi va shaxslararo munosabatlarda konstruktiv pozitsiyani egallaydi.

Respondentlarning eng katta qismi 307 nafari (41,8%) “asosan samarali, lekin ayrim to'siqlar bor” deb javob bergan. Bu guruh vakillarida muloqot kompetensiyasi yetarli darajada shakllangan bo'lsa-da, ayrim vaziyatlarda kommunikativ qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin. Ushbu to'siqlar ko'pincha harbiy muhitda shakllangan ierarxik muloqot modeli, qat'iy intizomiy normalar yoki emotsional ifodaning cheklanganligi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, ushbu guruhda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish orqali moslashuvni yanada yaxshilash imkoniyati yuqori.

Respondentlarning 151 nafari (20,5%) “muloqotda qiyinchiliklar mavjud” deb baholagan. Ushbu guruhda kommunikativ kompetensiya yetarli darajada rivojlanmagan bo'lib, bu shaxslar fuqaroviy muhitdagi erkin, teng huquqli va ochiq muloqot tizimiga moslashishda muammolarga duch kelishi mumkin. Ijtimoiy-psixologik jihatdan bu holat ijtimoiy tashvish, ishonchsizlik yoki kommunikativ rigidlik bilan bog'liq bo'lishi ehtimoldan xoli emas. Respondentlarning 107 nafari (14,6%) “muloqotdan qochishga moyilman” deb javob bergan. Mazkur guruh eng yuqori risk toifasiga kiradi, chunki ularda ijtimoiy izolyatsiya, kommunikativ passivlik va psixologik dezadaptatsiya belgilari kuzatilishi mumkin. Bunday shaxslar jamiyat bilan faol aloqaga kirishishda qiyinchiliklarga duch keladi, bu esa reintegratsiya jarayonining samaradorligini sezilarli darajada pasaytiradi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, respondentlarning asosiy qismi fuqaroviy muhitda nisbatan samarali muloqot uslubini namoyon etadi. Shu bilan birga, qariyb uchdan bir qismida kommunikativ qiyinchiliklar yoki muloqotdan qochish tendensiyasi mavjud.

“Ruhiy salomatlik yoki kognitiv buzilishlarga ega bo'lgan va harbiy xizmatdan bo'shatilayotgan faxriylar ko'pincha fuqarolik hayotiga moslashish (o'tish) jarayonida jiddiy qiyinchiliklarga duch keladilar. Shunga qaramay, harbiy xizmatdan bo'shatilgan dastlabki davrlarda, “yashirin jarohatlar”ga ega bo'lgan faxriylar kontingenti uchun reintegratsiya jarayoni hamda asosiy psixosotsial va farovonlik ko'rsatkichlari (o'zaro munosabatlar) o'rtasidagi bog'liqlik tizimi hanuzgacha ko'plab ilmiy savollarni ochiq qoldirmoqda” [4].

Bizningcha, psixosotsial farovonlik muammosi zaxiradagi harbiy xizmatchilarning fuqarolik muhitdagi muloqot uslubida to'g'ridan to'g'ri aks etadi. Ruhiy yoki kognitiv sohadagi yuklamalar shaxsning destruktiv (buzuvchi) yoki himoyalalanuvchi muloqot uslublarini tanlashiga olib keladi, bu esa reintegratsiya davridagi dastlabki ijtimoiy ehtiyojlarni to'g'ri qondirishga to'sqinlik qiladi (2-rasm).

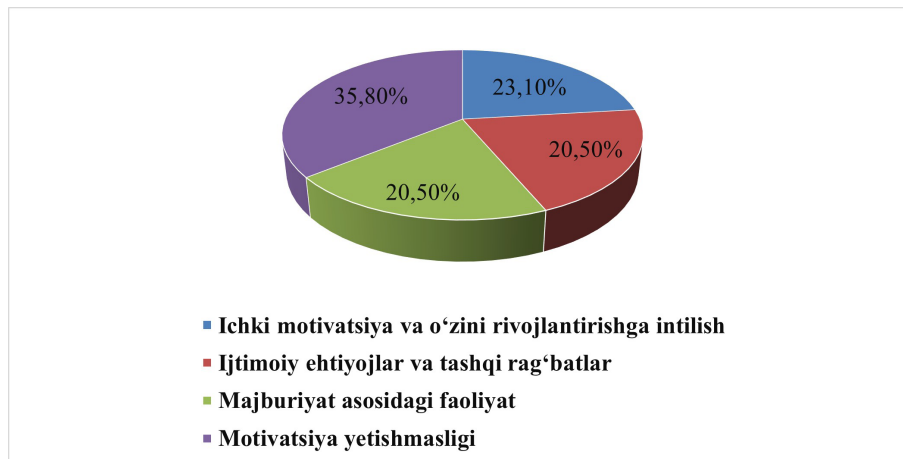
2-rasm: Atrofingizdagi ijtimoiy qo'llab-quvvatlash qay darajada namoyon bo'ladi? nomli savolga berilgan javoblar

“Atrofingizdagi ijtimoiy qo'llab-quvvatlash qay darajada namoyon bo'ladi?” nomli savolga berilgan javoblar tahlili rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning reintegratsiya jarayonida ijtimoiy resurslar bilan ta'minlanganlik darajasi, emotsional tayanch tizimi hamda ijtimoiy moslashuvning muhim determinantlarini aniqlash imkonini beruvchi muhim ijtimoiy-psixologik indikator hisoblanadi. Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash shaxsning stressga chidamliligini oshiruvchi, psixologik farovonligini ta'minlovchi va ijtimoiy integratsiyani tezlashtiruvchi asosiy omillardan biri sifatida e'tirof etiladi.

Jadval ma'lumotlariga ko'ra, respondentlarning 170 nafari (23,1%) "barqaror va ko'p manbali (oilalar, do'stlar, institutlar)" ijtimoiy qo'llab-quvvatlash mavjudligini bildirgan. Ushbu natija mazkur guruh vakillarida keng ijtimoiy tarmoq va yuqori darajadagi ijtimoiy kapital mavjudligini ko'rsatadi. Bunday qo'llab-quvvatlash tizimi shaxsning moslashuv jarayonini sezilarli darajada yengillashtiradi, stress omillarining salbiy ta'sirini kamaytiradi hamda psixologik barqarorlikni mustahkamlaydi. Respondentlarning 151 nafari (20,5%) "cheklangan, lekin yetarli" deb javob bergan. Ushbu guruhda ijtimoiy qo'llab-quvvatlash resurslari mavjud bo'lsa-da, ular ko'lab jihatidan torroq bo'lib, asosan yaqin ijtimoiy muhit bilan cheklangan. Shu bilan birga, mazkur darajadagi qo'llab-quvvatlash reintegratsiya jarayonining nisbatan barqaror kechishini ta'minlash uchun yetarli hisoblanadi.

Respondentlarning eng katta qismi 307 nafari (41,8%) "epizodik va zaif" ijtimoiy qo'llab-quvvatlash mavjudligini ta'kidlagan. Bu holat tanlanmaning katta qismida ijtimoiy resurslar yetarli darajada shakllanmaganligini ko'rsatadi. Mazkur vaziyat shaxsning ijtimoiy izolyatsiyaga moyilligini oshiradi, stressga chidamlilikni pasaytiradi va moslashuv jarayonini murakkablashtiradi. Qo'llab-quvvatlashning epizodik xarakterga ega bo'lishi shaxsda barqarorlik hissining shakllanmasligiga olib keladi. Respondentlarning 107 nafari (14,6%) "amalda mavjud emas" deb javob bergan. Mazkur guruh eng yuqori risk toifasiga kiradi, chunki ularda ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning deyarli yo'qligi psixologik dezadaptatsiya, emotsional izolyatsiya va ijtimoiy chetlanish holatlarini yuzaga keltirishi mumkin. Bunday shaxslar reintegratsiya jarayonida eng ko'p yordam va tashkiliy-psixologik aralashuvga muhtoj hisoblanadi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, respondentlarning atigi 23,1 foizi yuqori darajadagi barqaror ijtimoiy qo'llab-quvvatlashga ega bo'lsa, aksariyat qismida ushbu resurslar cheklangan, zaif yoki umuman mavjud emas (3-rasm).

3-rasm: Fuqaroviy hayotdagi faoliyatingizning asosiy motivatsiyasi? nomli savolga berilgan javoblar

"Fuqaroviy hayotdagi faoliyatingizning asosiy motivatsiyasi?" nomli savolga berilgan javoblar tahlili rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning fuqarolik muhitidagi faoliyatga undovchi ichki va tashqi determinantlari, shuningdek, ularning motivatsion tuzilmasi xususiyatlarini aniqlash imkonini beruvchi muhim ijtimoiy-psixologik indikator hisoblanadi. Motivatsiya darajasi va yo'nalganligi reintegratsiya jarayonining samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Respondentlarning 170 nafari (23,1%) "ichki motivatsiya va o'zini rivojlantirishga intilish"ni asosiy omil sifatida ko'rsatgan. Ushbu natija mazkur guruh vakillarida avtonom motivatsiya ustunligini anglatadi. Bu holat shaxsda o'zini anglash, o'z-o'zini rivojlantirishga yo'naltirilganlik, ichki ehtiyojlar asosida faoliyat yuritish hamda yuqori darajadagi shaxsiy mas'uliyat mavjudligini ko'rsatadi. Bunday shaxslar reintegratsiya jarayonida barqaror va uzoq muddatli muvaffaqiyatga erishish salohiyatiga ega.

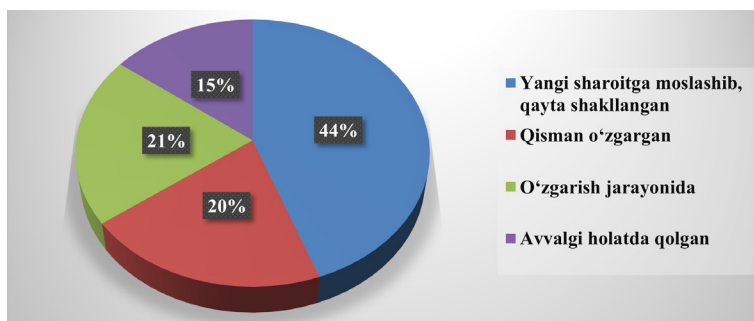
Respondentlarning 151 nafari (20,5%) "ijtimoiy ehtiyojlar va tashqi rag'batlar"ni asosiy motivatsion omil sifatida qayd etgan. Ushbu guruhda faoliyat ko'proq tashqi omillar, ijtimoiy maqom, moddiy rag'bat, jamiyatdagi o'rinni egallash kabi ehtiyojlar bilan belgilanadi. Bu esa motivatsiyaning ekstrinsik xarakterga ega ekanligini ko'rsatadi. Bunday shaxslar tashqi sharoitlar qulay bo'lganida yuqori faollikni namoyon etadi, ammo bu omillar zaiflashganda motivatsiya darajasi pasayishi mumkin.

Yana 151 nafar respondent (20,5%) "majburiyat asosidagi faoliyat"ni tanlagan. Ushbu guruh vakillarida faoliyat ko'proq zaruriyat, ijtimoiy yoki oilaviy majburiyatlar bilan bog'liq bo'lib, ichki qiziqish va tashabbus darajasi nisbatan past bo'lishi mumkin. Bu holat shaxsda tashqi nazoratning ustunligi va ichki motivatsiyaning yetarli darajada shakllanmaganligi bilan izohlanadi.

Respondentlarning eng katta qismi 263 nafari (35,8%) "motivatsiya yetishmasligi"ni qayd etgan. Ushbu natija tanlanmaning sezilarli qismida motivatsion inqiroz mavjudligini ko'rsatadi. Ijtimoiy-psixologik nuqtai nazardan, bu holat reintegratsiya jarayonidagi eng muhim muammolardan biri hisoblanadi. Motivatsiyaning

yetishmasligi ko'pincha psixologik charchoq, ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning pastligi, kasbiy o'zini topa olmaslik yoki hayotiy maqsadlarning noaniqligi bilan bog'liq bo'ladi. Respondentlarning atigi 23,1 foizida ichki motivatsiya ustun bo'lsa, aksariyat qismida motivatsiya tashqi omillarga bog'liq, majburiy yoki umuman yetarli emas (4-rasm).

4-rasm: Harbiy xizmatdan keyin ehtiyojlaringiz? nomli savolga berilgan javoblar

“Harbiy xizmatdan keyin ehtiyojlaringiz qanday o'zgardi?” nomli savolga berilgan javoblar tahlili rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning ehtiyojlar tizimi transformatsiyasi, ya'ni shaxsning hayotiy yo'nalganligi, motivatsion tuzilmasi va ijtimoiy moslashuv mexanizmlaridagi o'zgarishlarni aniqlash imkonini beruvchi muhim ijtimoiy-psixologik indikator hisoblanadi. Ehtiyojlar dinamikasi reintegratsiya jarayonining chuqurligi va samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

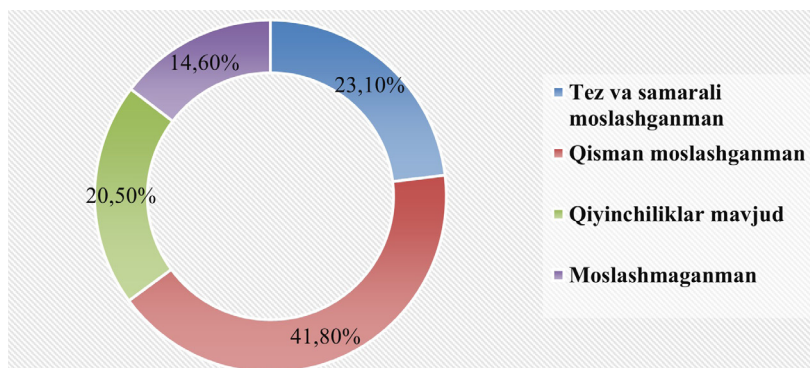
Respondentlarning 326 nafari (44,4%) “yangi sharoitga moslashib, qayta shakllangan” deb javob bergan. Ushbu natija shuni ko'rsatadiki, tanlanmaning qariyb yarmi o'z ehtiyojlar tizimini fuqaroviy hayot talablari asosida muvaffaqiyatli qayta strukturallashtira olgan. Bu holat shaxsda yuqori darajadagi moslashuvchanlik, refleksivlik va yangi ijtimoiy sharoitlarga adekvat javob berish qobiliyatining rivojlanganligini anglatadi. Bunday shaxslar reintegratsiya jarayonida faol va barqaror pozitsiyani egallaydi.

Respondentlarning 151 nafari (20,5%) “qisman o'zgargan” deb baholagan. Ushbu guruhda ehtiyojlar tizimi transformatsiyasi qisman amalga oshgan bo'lib, eski va yangi ehtiyojlar o'rtasida muayyan muvozanat saqlanib qolgan. Bu holat o'tish davriga xos bo'lgan adaptiv jarayonning davom etayotganligini ko'rsatadi. Mazkur guruhda ehtiyojlarni to'liq qayta shakllantirish uchun qo'shimcha ijtimoiy va psixologik resurslar zarur bo'lishi mumkin.

Yana 151 nafar respondent (20,5%) “o'zgarish jarayonida” deb javob bergan. Bu natija shaxslarning ehtiyojlar tizimi hali dinamik rivojlanish bosqichida ekanligini bildiradi. Ushbu guruhda reintegratsiya jarayoni faol davom etib, ehtiyojlar, qadriyatlar va hayotiy maqsadlar asta-sekin transformatsiyalanmoqda. Ijtimoiy-psixologik jihatdan bu holat noaniqlik, izlanish va yangi imkoniyatlarni qidirish bilan tavsiflanadi.

Respondentlarning 107 nafari (14,6%) “avvalgi holatda qolgan” deb javob bergan. Mazkur guruhda ehtiyojlar tizimi deyarli o'zgarmagan bo'lib, harbiy davrda shakllangan motivatsion va qadriyatlar strukturasi saqlanib qolganligini ko'rsatadi. Bu esa reintegratsiya jarayonida moslashuvning past darajada ekanligini va psixologik rigidlik elementlarining mavjudligini anglatadi. Bunday shaxslar yangi ijtimoiy muhit talablariga moslashishda qiyinchiliklarga duch kelishi ehtimoli yuqori.

Respondentlarning asosiy qismi (44,4%) ehtiyojlar tizimini muvaffaqiyatli qayta shakllantirgan bo'lsa-da, qariyb yarmida ushbu jarayon to'liq yakunlanmagan yoki yetarli darajada amalga oshmagan. Bu esa reintegratsiya jarayonida ehtiyojlar transformatsiyasi murakkab, bosqichma-bosqich kechadigan ijtimoiy-psixologik jarayon ekanligini asoslaydi (5-rasm).

5-rasm: Yangi kasbiy faoliyatga moslashuv? nomli savolga berilgan javoblar

“Yangi kasbiy faoliyatga moslashuv?” nomli savolga berilgan javoblar tahlili rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning kasbiy reintegratsiya darajasi, mehnat bozoriga integratsiyalashuv xususiyatlari hamda kasbiy identifikatsiya transformatsiyasining ijtimoiy-psixologik mexanizmlarini aniqlash imkonini beruvchi muhim empirik indikator hisoblanadi. Kasbiy moslashuv darajasi shaxsning umumiy reintegratsiya muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy komponentlardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

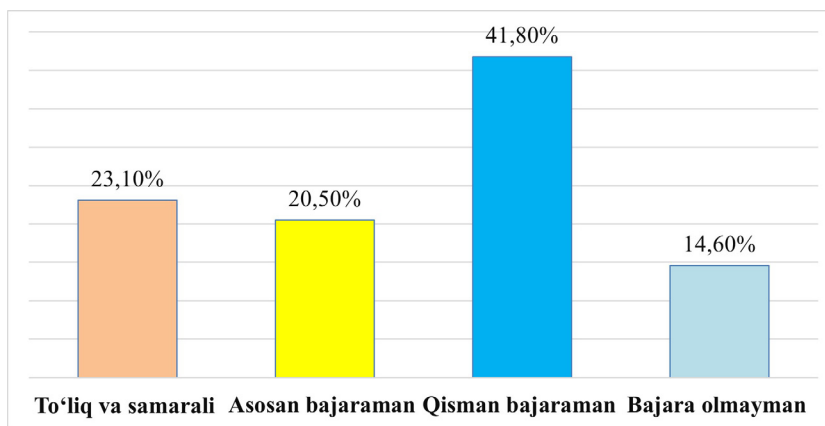
Respondentlarning 170 nafari (23,1%) “tez va samarali moslashganman” deb javob bergan. Ushbu natija mazkur guruh vakillarida yuqori darajadagi kasbiy moslashuvchanlik, yangi faoliyat sharoitlarini tez o'zlashtirish qobiliyati hamda mavjud kompetensiyalarni yangi kontekstda samarali qo'llay olish salohiyati mavjudligini ko'rsatadi. Shaxslar yuqori darajadagi kasbiy reziliientlik va adaptiv strategiyalar bilan ajralib turadi.

Respondentlarning eng katta qismi 307 nafari (41,8%) “qisman moslashganman” deb baholagan. Ushbu guruhda kasbiy moslashuv jarayoni amalga oshayotgan bo'lsa-da, u hali to'liq yakunlanmagan. Bu holat yangi kasbiy talablar, ish muhitining o'ziga xosligi yoki kompetensiyalarni qayta moslashtirish zarurati bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, mazkur guruhda moslashuv jarayonini qo'llab-quvvatlash orqali to'liq integratsiyaga erishish imkoniyati yuqori.

Respondentlarning 151 nafari (20,5%) “qiyinchiliklar mavjud” deb javob bergan. Ushbu guruh vakillarida kasbiy moslashuv jarayoni murakkab kechib, turli psixologik va ijtimoiy to'siqlar bilan tavsiflanadi. Bunday qiyinchiliklar kasbiy malakaning yetarli darajada mos kelmasligi, yangi mehnat muhitiga moslashishdagi qiyinchiliklar yoki motivatsion pasayish bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Ijtimoiy-psixologik jihatdan bu holat kasbiy deadaptatsiya xavfini oshiradi.

Respondentlarning 107 nafari (14,6%) “moslashmaganman” deb javob bergan. Mazkur guruh eng muammoli toifa sifatida tavsiflanib, ularda kasbiy reintegratsiya deyarli amalga oshmagan. Bu holat shaxsning mehnat bozoriga kirishda qiyinchiliklarga duch kelayotganligini, kasbiy identifikatsiyaning shakllanmaganligini yoki psixologik to'siqlar mavjudligini ko'rsatadi. Bunday shaxslar kompleks qo'llab-quvvatlash choralariga muhtoj hisoblanadi.

Sinaluvchilarning asosiy qismi (23,1% + 41,8% = 64,9%) yangi kasbiy faoliyatga ma'lum darajada moslashgan bo'lsa-da, qariyb uchdan bir qismida kasbiy moslashuv muammolari saqlanib qolmoqda. Bu esa kasbiy reintegratsiya jarayoni murakkab va ko'p omilli ekanligini, u individual-psixologik xususiyatlar, ijtimoiy resurslar hamda mehnat bozorining talablari bilan uzviy bog'liqligini asoslaydi (6-rasm).

6-rasm: Oilaviy va ijtimoiy rollarni bajarish darajangiz? nomli savolga berilgan javoblar

“Oilaviy va ijtimoiy rollarni bajarish darajangiz?” nomli savolga berilgan javoblar tahlili rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning ijtimoiy rol funksionalligi, shaxslararo munosabatlar tizimidagi faolligi hamda reintegratsiya jarayonining amaliy natijadorligini baholash imkonini beruvchi muhim ijtimoiy-psixologik indikator hisoblanadi. Mazkur ko'rsatkich shaxsning oilaviy va ijtimoiy majburiyatlarni bajarish qobiliyati, rol integratsiyasi darajasi hamda ijtimoiy moslashuv samaradorligini aks ettiradi.

Respondentlarning 170 nafari (23,1%) “to'liq va samarali” deb javob bergan. Ushbu natija mazkur guruh vakillarida ijtimoiy va oilaviy rollarning muvaffaqiyatli integratsiyalashganligini, shaxsning ijtimoiy funksionalligi yuqori darajada ekanligini ko'rsatadi. Bu holat barqaror ijtimoiy identifikatsiya, yuqori darajadagi mas'uliyatlilik, kommunikativ kompetensiya hamda moslashuvchanlik bilan tavsiflanadi. Bunday shaxslar reintegratsiya jarayonining muvaffaqiyatli subyektlari sifatida namoyon bo'ladi.

Respondentlarning 151 nafari (20,5%) “asosan bajaraman” deb baholagan. Ushbu guruhda ijtimoiy va oilaviy rollar umumiy jihatdan bajarilayotgan bo'lsa-da, ayrim vaziyatlarda muayyan qiyinchiliklar yoki nomuvofiqliklar kuzatilishi mumkin. Bu holat rol yuklamasining yuqoriligi yoki vaqt va resurslar taqsimotidagi muammolar bilan izohlanadi. Shu bilan birga, mazkur guruhda rol bajarish samaradorligini oshirish imkoniyati mavjud.

Respondentlarning eng katta qismi 307 nafari (41,8%) “qisman bajaraman” deb javob bergan. Ushbu natija tanlanmaning katta qismida rol bajarish jarayoni to'liq shakllanmaganligini ko'rsatadi. Rol konfliktlari, ya'ni oilaviy va ijtimoiy talablar o'rtasidagi nomuvofiqlik, shuningdek, moslashuv jarayonining yetarli darajada yakunlanmaganligi bilan izohlanadi. Bunday shaxslar uchun rol integratsiyasini qo'llab-quvvatlovchi psixologik va ijtimoiy mexanizmlar zarur.

Respondentlarning 107 nafari (14,6%) “bajara olmayman” deb javob bergan. Mazkur guruh eng muammoli toifa sifatida tavsiflanib, ularda ijtimoiy va oilaviy rollarni bajarishda jiddiy qiyinchiliklar mavjud. Bu holat ijtimoiy dezadaptatsiya, psixologik zo'riqish, motivatsion pasayish yoki ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning yetishmasligi bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Ushbu guruh vakillari kompleks psixologik va ijtimoiy yordamga muhtoj hisoblanadi.

Respondentlarning faqat 23,1 foizi ijtimoiy va oilaviy rollarni to'liq va samarali bajarayotgan bo'lsa, aksariyat qismida ushbu jarayon turli darajadagi qiyinchiliklar bilan kechmoqda. Bu esa reintegratsiya jarayonida rol integratsiyasi muhim va murakkab ijtimoiy-psixologik muammo ekanligini ilmiy jihatdan asoslaydi. Mazkur empirik natijalar asosida reintegratsiya dasturlarida oilaviy va ijtimoiy rollarni uyg'unlashtirishga qaratilgan kompleks yondashuvni joriy etish zarurligi aniqlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan empirik tadqiqot va tizimli tahlillar shuni ko'rsatadiki, rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning fuqarolik jamiyatiga reintegratsiyalashuvi muvaffaqiyati ularning motivatsion-ehtiyoj sohasi, yangi kasbiy-rolli moslashuvi va tashqi ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimi o'rtasidagi dinamik mutanosiblikka bevosita bog'liqdir.

Xizmatdan keyingi dastlabki davrda sobiq harbiy xizmatchilar duch keladigan kommunikativ to'siqlar va oilaviy-ijtimoiy rollarni bajarishdagi muammolar ularning shaxsiy inqirozi emas, balki institutsional muhit almashinishi oqibatidagi qonuniyati psixologik transformatsiya bo'lib, ularni barvaqt aniqlash va oldini olish jamiyat xavfsizligi hamda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda strategik ahamiyat kasb etadi.

Shu bois, sohada ijobiy reintegratsiya tajribasini ta'minlash maqsadida zaxiradagi shaxslarning psixosotsial faoliyatini doimiy monitoring qiluvchi va ularning kasbiy identikligini tizimli qayta shakllantiruvchi maqsadli ijtimoiy-psixologik ko'mak modellarini amaliyotga tatbiq etish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Elnitsky CA, Fisher MP and Blevins CL (2017) Military Service Member and Veteran Reintegration: A Conceptual Analysis, Unified Definition, and Key Domains. *Front. Psychol.* 8:369. doi: 10.3389/fpsyg.2017.00369.
2. Dr Madeline Romaniuk // The Psychological Adjustment Experience of Reintegration Following Discharge from Military Service: A Systematic Review May 2018 *Journal of Military and Veterans' Health* 26(2) https://www.researchgate.net/publication/326463117_The_Psychological_Adjustment_Experience_of_Reintegration_Following_Discharge_from_Military_Service_A_Systematic_Review
3. Sayer NA, Frazier P, Orazem RJ, Murdoch M, Gravely A, Carlson KF, Hintz S, Noorbaloochi S. Military to civilian questionnaire: a measure of postdeployment community reintegration difficulty among veterans using Department of Veterans Affairs medical care. *J Trauma Stress.* 2011 Dec;24(6):660-70. doi: 10.1002/jts.20706. Epub 2011 Dec 7. PMID: 22162082.
4. Nicholas Rattray, Mindy Flanagan, Michelle Salers, Diana Natividad, Ai-Nghia Do, Richard Frankel, Katrina Spontak, Marina Kukla // The Association Between Reintegration, Perceptions of Health and Flourishing During Transition from Military to Civilian Life Among Veterans with Invisible Injuries. <https://journal-veterans-studies.org/articles/10.21061/jvs.v9i1.432#references>
5. Ikmatullayev G'.Z. Adaptatsiya jarayonining pedagogik-psixologik xususiyatlari // Markaziy Osiyoda jamiyat, gender va oila. - Toshkent, 2023. - №3(8). - B. 102-106.
6. Ikmatullayev G'.Z. Harbiy xizmatga chaqiriluvchilarning harbiy xizmatga moslashishidagi qiyinchiliklar bo'yicha nazariy yondashuvlar // Jamoat xavfsizligi ilmiy-amaliy jurnali. - Toshkent, 2024. - №3. - B. 143-147.
7. Ikmatullayev G'.Z. Ijtimoiy muhit harbiy xizmatchilarning xizmat faoliyatiga psixologik moslashuvchanligida dinamik omil sifatida // Jamoat xavfsizligi ilmiy-amaliy jurnali. - Toshkent, 2025. - №1. - B. 86-90.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.